

Z našich revuí.

V „*Naši Řeči*“ (roč. III., čís. 6.) napsal Dr. Oberpfalzer posudek o „Českém názvosloví vojenském“ (Cvičební řád. Manlicherovka. Pojmenování součástí pušky vzor 90. Střelecká instrukce. Cvičební řád pro jízdu I. Služební řád I., II. Příspěvek k vojenské terminologii a fraseologii I. setnina), jež vyšlo nákladem vrchního velitelství branné moci československé. Autor zaznamenává stručně dějiny českého vojenského názvosloví: Nejchvalněji jest znám Ferd. Čenský, učitel českého jazyka na vojenské akademii v Novém Městě za Vídni, který mimo jiné spisy vydal roku 1871 „Vojenský slovník německo-český“, v němž sestavil přes 8000 vojenských názvů. Čenský přidržoval se jednak názvosloví Tyršova, v puškařství a vozatajství pak slovníku F. Špatného a užil i slovníku Jungmannova a starších prací majora T. Buriana a plukovníka E. Friedberga. Později vyšly nákladem Štorchovým překlady Karhanovy (Cvičný řád, Služební řád I.), L. Malého (Služební řád II. a III.) a Kuhnův (Nauka o střelbě). Také písecké nakladatelství Burianovo vydalo několik českých příruček vojenských. Při M. N. O. utvořila se názvoslovná komise z odborníků češtiny a ze znalců vojenských. Výsledky této komise vydává M. N. O. ve formě drobných příruček. Podkladem jsou příslušné předpisy býv. rakouské armády. Pověly pro prostocviky jsou sokolské. Názvoslovná komise uvedla do češtiny též mnoho nových slov, která jsou tvořena šťastně a v duchu českého jazyka.

„*Nové Čechy*“ (roč. II., čís. 5.) uveřejňují vzpomínky dr. Lva Sychravy: „Z odkazu Štefánikova“. V této vzpomínce vyličena jest činnost našeho prvního ministra války dra. Mil. R. Štefánika. Jest doložena též zápisem podaným v březnu r. 1918 italskému zahraničnímu ministru, jakožto souhrn a výsledek předcházejícího jednání o československé vojenské otázce. V první části zápisu jest Štefánikova odpověď na důvod humanitní, který italská vláda proti československé akci vojenské uváděla, tvrdíc, že jest jí těžko přijati oběť československých dobrovolníků, když nemůže jim dáti žádné záruky ani ochrany. V části druhé jest odpověď na důvody právně-politické. Tato vzpomínka zachycuje jen nepatrný zlomek bohaté činnosti zemřelého učenice, vojáka a politika. Ale jest z ní patrné, co národ v gen. Štefánikovi ztratil a jaké bohatství jest uloženo v jeho odkazu.

„Aviatika“ přináší v čísle 4., roč. 1919, překlad článku poručíka Granville A. Pollock, U. S. A., který v časopise „Flying“ vylíčil výcvik letců ve Francii. Týž časopis uveřejnil v čísle 6. pojednání o bývalém rakouském letectví za války, v čísle 8. pak článek o aviatice italské a v čísle 9. o aviatice anglické.

V „Osvětě“ (roč. 1919, číslo 7.) uveřejněn byl zajímavý příspěvek dr. Ant. Koláře: „Světová válka ve světle starověkých dějin“, k poznání německé mentality. Dr. Kolář konstatuje, že u žádného z válečnických národů nebyla věda všeho druhu, nevyjímaje věd duchovních, zalarmována do služeb světové války a národa tou měrou jako u Němců. Tito hledali i paralely mezi událostmi světové války a starověkých dějin, srovnávali úspěchy svých vítězných bitev a generálů s válkami starověkými, jenom aby rozptýlili nejistotu, jakým směrem se budou válečné události vyvíjeti a jaká je čeká budoucnost. (Na př. E. Meyer: „Vorläufer des Weltkrieges im Altertum, Sitzungsberichte der Berliner Akademie der Wissenschaften 1918, I.—IV., H. Reich: „Die Flotte“, Eine Tragödie, München 1918). Wilamowitz-Moellendorff přednášel 4. dubna 1916 před důstojníky generální správy ve Varšavě o výbojích Alexandra Makedonského. Obsah této přednášky a smysl její byl tento: Makedonie, toť Prusko, Alexandros pak nikdo jiný než Vilém II., jenž také nese pochodeň německé kultury na východ, jako Alexandros šířil řeckou kulturu do Orientu. (Viz U. v. Wilamowitz-Moellendorff: „Reden aus der Kriegszeit“. Fünftes Heft, XI.: „Alexander der Große“. Berlin 1916). Jest zajímavé, že Němci srovnáním zjistili, že ty zjevy starověkých dějin, které mají obdobu na straně německé, byly provázány zdarem, naproti tomu zjevy, mající obdobu na straně dohody, končily se neúspěchem a pohromou. A poněvadž podle názoru těch badatelů, kteří činili taková srovnání, dějiny se opakují, a stejné příčiny mají stejné následky, byl snadný závěr, že světová válka skončí pro Německo vítězně. Skutečnost usvědčila však Němce z omylu. Pro ně nebyl dějepis učitelem života. Neuměli nestranně vyložit minulost, jinak by byli viděli, že mnohotvárnost dějinných událostí jen ve vzácných případech opravňuje k tvrzení, že dějiny se opakují. Kdyby Němci nebyli hledali ve starověku jenom potvrzení pro správnost svého názoru na přítomnost, nýbrž skutečně poučení pro své jednání, mohli si postaviti před oči jediné osud světového panství Alexandrova a imperia římského, jež obě stejně vzala za své. Byli by poznali správnost slov Fichteových z jeho „Reči k německému národu“, jimiž varuje Němce před myšlenkou, že by jeden člověk nebo jeden národ měl vládnouti celému světu. Byli by poznali, že trvalejší jsou úspěchy získané převahou duševní v pokojné práci, než úspěchy získané fysickým násilím. Doklad byli by našli u národa řeckého, jenž, ač dvakrát zdolán fysicky, rozšířil svou kulturu v celém tehdy známém světě východním i západním. Němci měli se svými klasiky méně chlubit, ale více je čísti a jimi se řídit. Byli by pak pochopili slova Goethova: „Wie viel bist du von andern unterschieden? Erkenne dich, leb' mit der Welt in Frieden“.

V „Cestě“ (roč. II., seš. 30.) uveřejňuje Vincenc Červinka: „Sibiřské portréty“. Kreslí profil generála Československé sibiřské armády Čecha, jeho život, osudy a práci za osvobození naší vlasti.

Sborník Národní Rady československé „Naše zahraničí“ (roč. I., číslo 1.) uveřejňuje příspěvek Otakara K. . . . : „Vzpomínka na začátky České družiny“, v němž jsou vylíčeny začátky „České družiny“ a přípravná práce Čechů v Rusku usedlých, kteří připravili půdu pro slavné československé vojsko zahraniční na Rusi.

V příloze čas. „Země“, nadepsané „Kniha“ (roč. I., seš. 1.), podává „-Th-“ posudek o knihovně Vědeckého svazu čs. důstojnictva, píše: „Vědecký

svaz čs. důstojnictva, který se letos z jara v Praze ustavil, zařadil do své činnosti také zřízení čítárny časopisů, „jež má obsahovati vynikající politické, umělecké, odborné, zábavné časopisy, deníky, revue atd.“, a zejména chce vybudovati velikou moderní knihovnu, obsahující válečné i ostatní vědy, krásné písemnictví a pod. Péče o vzrůst a další vývoj knihovny má být „z nejdůležitějších úkolů“ Vědeckého odboru. Ve stanovách o ní čteme, že sbírky knih, které Svaz od jiných spolků nebo ústavů převzal, budou po revisi základem nové vlastní knihovny, která se má státi časem zdrojem vědeckého badání pro čs. důstojnictvo i širší veřejnost, základem čs. vojenského písemnictví a pramenem ušlechtilé četby pro členy Svazu. Dle toho bude knihovna obsahovati: vědy vojenské, vědy příbuzné, vědy všeobecné, příručky pro vojenské studium, mapy a konečně krásnou literaturu. Náklad na knihovnu hrazen bude ze všech hrubých příjmů Svazu, z nichž „nejméně jedna třetina“ musí se na ni vynaložiti. (§ 41. stanov). Zřízení této vědecké knihovny, která jest v našem národě ovšem naprosto novým, pokládáme za důležitý krok k osamostatnění našeho kulturního života i na tomto poli“.

Tn.

Literární přehled.

Literatura česká.

Dokumenty našeho osvobození. Uspořádal Cyril Merhaut. V Praze 1919. Nákladem B. Kočího.

V této knize jsou sebrány všechny vyhlášky, provolání, sněmovní řeči, projevy presidenta Wilsona, noty ministrů a jiné politické akty, jež týkají se osudů českého národa za světové války od počátku zahraniční propagandy za samostatnost našeho národa až do prvního poselství presidenta Masaryka.

Dr. Eduard Beneš: Zničte Rakousko-Uhersko! (Utrpení Čechů a Slováků v dějinách.) Preložil Jan Reichmann. Vyšlo jako první svazek knihovny dokumentů našeho osvobození. V Praze 1920. Nákladem Tiskového a vyd. družstva čs. socialistů. Cena K 10.—

Náš ministr zahraničních věcí vykládá v této knize, která vyšla za hranicemi v době světové války v jazyku francouzském, anglickém a italském, důvody dějinné, právní, politické, hospodářské, jež ospravedlňují samostatnost a svobodu národa československého a utvoření českého státu, který zaručuje bohatý život a vývoj národní. Tuto knihu nazval v úvodu k italskému vydání Andrea Torre „protičiřským památkem na obranu národa zasloužilého o civilisaci a o kulturu“.

Náš odboj. Průvodce po výstavě „Památníku odboje“. V Praze 1919.

Tato kniha nechce být pouze suchým výpočtem vystavených předmětů, ona podává obraz českého odboje za hranicemi. Naleznete v ní vyličené činnosti a osudy legií ruských (od Vinc. Charváta a Boh. Příkryla), francouzských (od Mil. Niederle), italských

(od Rud. Nováka), srbských (od Frant. Melichara) a amerických (od Boh. Klíra). Průvodce jest vyzdoben četnými fotografiemi ze živ ta československých vojsk zahraničních.

Dr. Lev Sychrava: Duch legií. (Knihovna „Památníku odboje“ č. 2.) V Praze 1920. Cena K 7.80.

Čtenář najde v této knížce řadu článků, které autor napsal v revui „Nové Čechy“ a v letech 1915—1918 v Annemassu ve francouzském Savojsku a pak v Paříži jako redaktor hlavního orgánu našeho revolučního hnutí za hranicemi „Československé Samostatnosti“, založeného v srpnu 1915 v Ženevě tehdejšími předsedou revoluční Národní Rady, prof. T. G. Masarykem. Dále zařaděno jest v této knize několik dokumentů z doby zřízení našeho vojska a konečně některé dopisy zajatců-dobrovolníků a vojáků z pole. Kniha tato zachytila oděsk tvůrčího ducha, kterým československý národ zvítězil a ukazuje, že jsme ke státní svobodě dospěli jen tím, že duch vzpoury dovedl se podrobiti kázní pravidelného národního vojska a státi se tvůrčí silou nového svobodného národního pořádku. Najdeme zde radostné povzbuzení k úsilovné práci na vybudování naší svobody. Spis tento jest významným příspěvkem k dějinám našeho odboje a osvobození. Z obsahu uvádíme: Duch legií, Vzpourou k povinnosti, Revoluční mobilisace, Do zbraně, V poli, Po boji.

Karel Zmrhal: Armáda ducha druhé mile. (Příspěvek k historii československého revolučního boje.) Nákladem Vydavatelského družstva „Socialistických Listů“. Cena K 4.50.